

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

*Серія : НБ МДУ – науковцю
Випуск 4*

**Аналіз стану підготовки
серій Вісника Маріупольського державного
університету до вступу в міжнародну
наукометричну базу даних
Web of Science**

Аналітична довідка

Маріуполь
2021

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

*Серія : НБ МДУ – науковцю
Випуск 4*

**Аналіз стану підготовки серій «Вісника
Маріупольського державного університету»
до вступу в міжнародну наукометричну
базу даних Web of Science**

Аналітична довідка

Маріуполь
2021

УДК 050-047.36

Відповідальний за випуск: директор наукової бібліотеки Маріупольського державного університету Шакула А. П.

Комп'ютерна верстка: Дейниченко О. В.

*Рекомендовано до друку
науково-методичною радою НБ МДУ
(протокол №3 від 30.11.2021 р.).*

А 64 Аналіз стану підготовки серій «Вісника Маріупольського державного університету» до вступу в міжнародну наукометричну базу даних Web of Science / уклад. І. В. Бурова, Д. В. Бойко. – Маріуполь : МДУ, 2021. – 20 с. – (Сер. «НБ МДУ – науковцю»; вип. 4).

Аналітична довідка містить аналіз ступеня готовності серій видання «Вісник Маріупольського державного університету» до вступу в базу даних Web of Science. Охарактеризовано географічну приналежність авторів, кількісні показники самоцитовання та цитування серій видання у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, а також представлені на сайтах серій етичні вимоги до авторів, редакторів, членів редколегій та рецензентів.

Рекомендовано членам редакційних колегій серій видання «Вісник Маріупольського державного університету» та видань наукових журналів, науковцям, студентам, співробітникам бібліотек, а також усім, хто цікавиться підготовкою наукових журналів до вступу до міжнародних наукометричних баз даних.

УДК 050-047.36

Вступне слово

На сучасному етапі розвитку науки і технологій дослідникам не обов'язково жити та працювати в одній країні чи тому самому регіоні, щоб знати про розвиток напрямку досліджень, який складає сферу їхніх інтересів. Процесу глобалізації наукових здобутків та поширенню знань сприяє інтеграція наукових видань у світовий інформаційний простір, що дозволяє науковим спільнотам ділитися результатами досліджень з колегами, які можуть знаходитися у будь-якій точці земної кулі.

Міжнародна наукометрична база даних Web of Science Core Collection включає тільки журнали, що ретельно відібрані досвідченою командою штатних експертів і демонструють високий рівень редакторської підготовки та етичних стандартів. Web of Science Core Collection допомагає вченим знайомитися з актуальним переліком та змістом наукових авторитетних індексованих видань різної категоріальної спрямованості. Науковці здійснюють пошук журналів для публікування своїх робіт, спираючись в тому числі і на міжнародні бази даних, яким довіряють. З огляду на це, включення наукового видання до міжнародної бази даних може сприяти не лише поширенню інформації про напрацювання авторського складу журналу, а й залученню нових авторів до публікування у виданні. Таким чином інтеграція до світового наукового простору п'яти серій збірника «Вісник Маріупольського державного університету» (далі по тексту – «Вісник МДУ») за допомогою додавання їх до бази даних Web of Science (далі по тексту – WoS) є актуальною та перспективною.

Ця довідка покликана відобразити результати аналізу ступеня готовності видання «Вісник МДУ» до вступу до міжнародної бази WoS. Зазначена база даних складається з 4 індексів: 3, що становлять ядро WoS, – Science Citation Index Expanded (SCIE) (тематично охоплює природничі і технічні науки), Social Science Citation Index (SSCI) (суспільні науки), Arts&Humanities Citation Index (AHCI) (мистецтво і гуманітарні науки), та 1 бази Emerging Sources Citation Index (ESCI), в якій індексуються різноманітні за тематичним представленням журнали, що містять високоякісні рецензовані публікації регіонального значення [2]. В даній аналітичній довідці було розглянуто такі критерії відповідності серій зазначеного видання вимогам бази даних: географічні (кількісні показники географічної приналежності авторів, складу редколегій та рецензентів), цитування (самоцитування та кількісні характеристики цитування публікацій серій «Вісника МДУ» у міжнародній базі даних WoS), а також етичні вимоги. Під час аналізу були використані офіційні джерела: інформація з сайтів видання, відомості, надані відповідальними секретарями серій «Вісника МДУ», та офіційні документи бази даних WoS.

Аналітична довідка охоплює період 2019-2020 рр., тобто проаналізовані показники відображають актуальні дані за останні два роки, які можуть лягти в основу створення рекомендацій для інтеграції серій «Вісника МДУ» до бази даних WoS.

1. Географічна приналежність складу авторів, рецензентів та членів редколегій серій «Вісника МДУ»

Міжнародна база даних WoS індексує понад 18 000 журналів зі всього світу.

Географічне охоплення авторського складу наукового видання є показником рівня журналу, який може мати локальне, регіональне (тобто державне) чи глобальне значення. Вимогою WoS для включення журналу до бази, що відображена у документі “Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria” [3], є географічне різноманіття охоплення вказаної вище категорії осіб, що, в свою чергу, може визначати міжнародний (глобальний) або регіональний рівень видання. Рівень визначається за афіліацією авторів, тобто за тим, до яких саме освітніх організацій або інших установ належать автори. Так, приналежність авторів публікацій переважно до однієї установи вказує на локальність видання, тому воно не може претендувати на вступ до WoS. Якщо афіліація авторів має географічну приналежність, що виходить за межі однієї області, то це означає, що журнал має державне / регіональне значення, тому він може за умов виконання усіх інших вимог WoS¹ бути включеним в базу.

Для виявлення географічних меж приналежності авторського складу серій «Вісника МДУ» нами було проаналізовано країни та міста роботи авторів статей, опублікованих у вказаному виданні за період 2019-2020 років.

Рисунок 1 відображає співвідношення кількості авторів серій «Вісника МДУ» за локальною (у межах області), регіональною (державною) та глобальною (іноземною) приналежністю. За кількісними показниками тільки у трьох серіях «Вісника МДУ» – «Філологія», «Історія. Політологія» та «Право» – авторів з України більше, ніж з Донецької області.

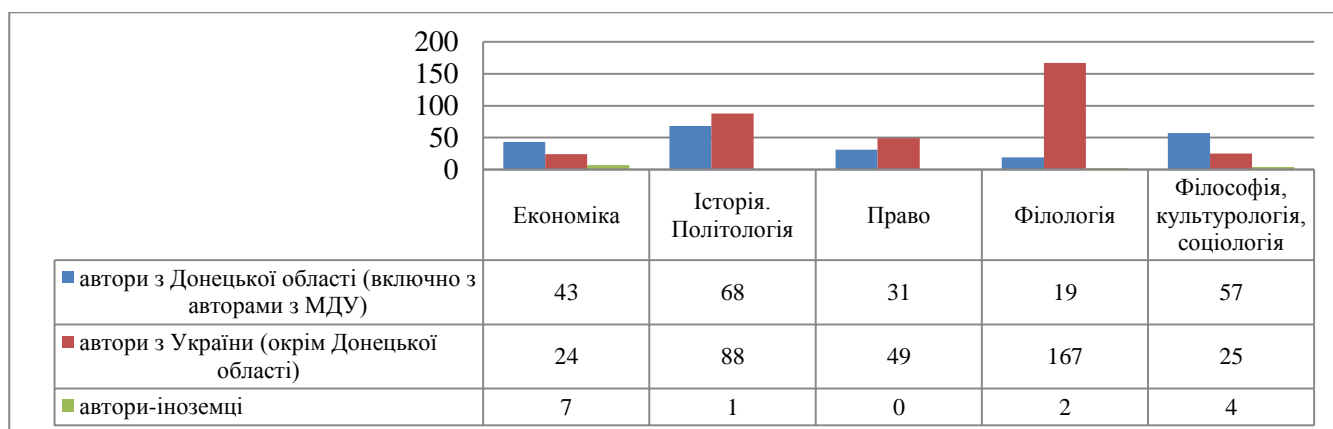

Рисунок 1 – Кількісні показники географії авторського складу серій «Вісника МДУ» за період 2019-2020 рр.

¹ Журнали регіонального значення мають своєчасно публікуватися відповідно до заявлених термінів випуску номерів, надавати англійський варіант бібліографічних відомостей (назви, реферати, ключові слова), бути рецензованими та містити транслітерований (із використанням латиниці) пристатейний бібліографічний список.

Для того, щоб побачити більш репрезентативну картину співвідношення локальних до зовнішніх авторів, нами було оформлено Рисунок 2, який наочно відображає ступінь відсоткової залученості авторів з інших ЗВО та установ до публікації у серіях збірника МДУ. Рисунок 2 демонструє, що у серіях «Економіка» та «Філософія, культурологія, соціологія» більше половини від загальної кількості авторів мають приналежність до МДУ; більше третини авторів, що друкувалися на сторінках серій «Історія. Політологія» та «Право», – представники МДУ. З огляду на це, слід враховувати відсоткові показники інституційного представництва авторського складу під час формування випусків серій «Вісника МДУ».

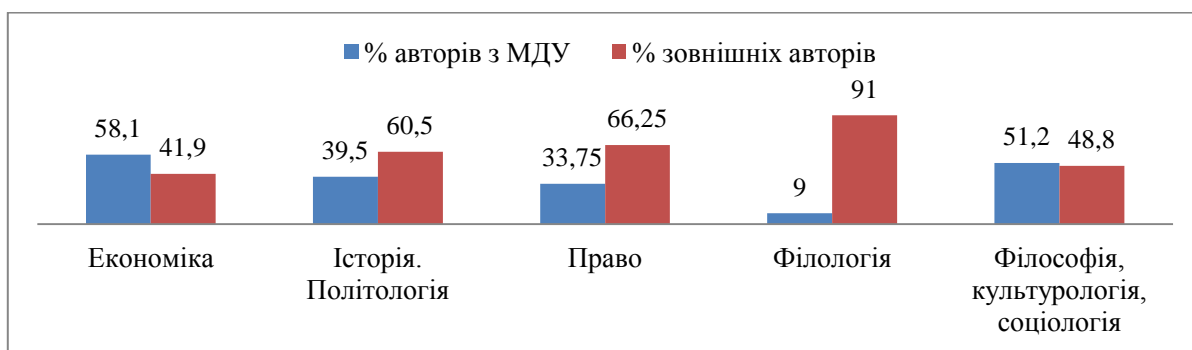

Рисунок 2 – Відсоткове співвідношення авторів з Маріупольського державного університету до загальної кількості авторів за період 2019-2020 рр.

На локальність 4-х серій «Вісника МДУ» («Економіка», «Історія. Політологія», «Право» і «Філософія, культурологія, соціологія») вказують і дані, представлені в Рисунку 3, в якій відображена кількісна та відсоткова інформація стосовно авторів з Донецької області, які були опубліковані у «Віснику МДУ» у 2019-2020 рр.

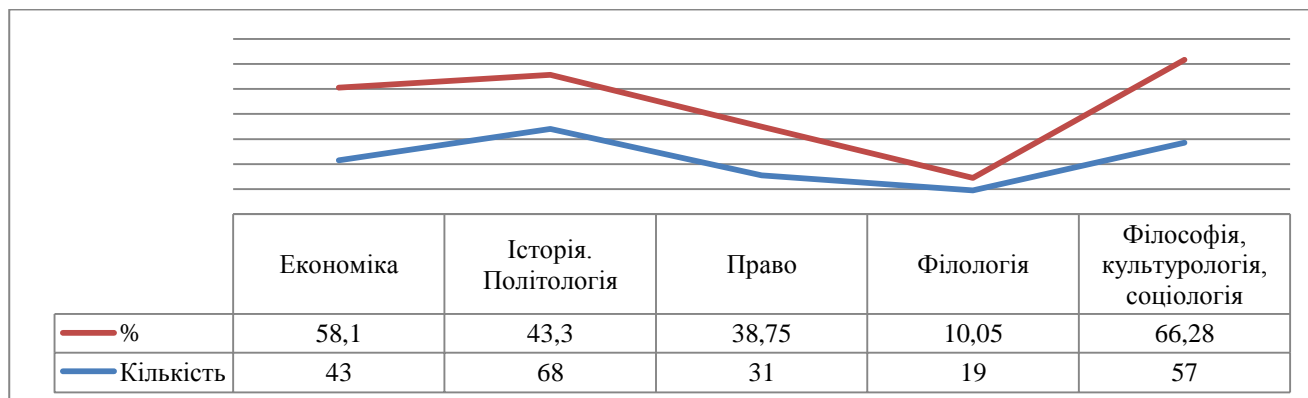

Рисунок 3 – Кількісний та відсотковий показники авторського складу з Донецької області за період 2019-2020 рр.

Виходячи з даних Рисунків 1, 2 і 3 лише серія «Філологія» має показники співвідношення локальних до зовнішніх авторів, що відповідають регіональному значенню видання та задовольняють вимоги WoS для включення до бази Emerging Sources Citation Index (ESCI) за цим критерієм.

Розподіл авторів за областями України представлено в Таблиці 1. Дані свідчать про нерівномірність авторського охоплення. Так, редколегії серій майже не співпрацюють з 8 областями – Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Тернопільська, Херсонська та Хмельницька. Найбільша кількість авторів, що друкуються на сторінках «Вісника МДУ», припадає на Донецьку та Київську області. Найбільше авторів було залучено до співпраці редколегіями серій «Філологія» та «Історія. Політологія».

Таблиця 1 – Розподіл авторів серій «Вісника МДУ» за період 2019-2020 рр. за областями України

Області України	Серії «Вісника МДУ»					Загалом
	Економіка	Історія. Політологія	Право	Філологія	Філософія, культурологія, соціологія	
Вінницька	1	1	3	3	1	9
Волинська	4	-	5	5	-	14
Дніпропетровська	4	2	-	20	-	26
Донецька	43	68	31	19	57	218
Житомирська	-	2	-	-	-	2
Закарпатська	-	1	1	6	-	8
Запорізька	-	3	1	13	-	17
Івано-Франківська	2	-	-	2	-	4
Київська	10	27	25	45	12	119
Кіровоградська	-	-	1	-	-	1
Луганська	-	1	1	-	2	4
Львівська	2	27	-	8	-	37
Миколаївська	-	2	-	4	-	6
Одеська	-	6	1	10	1	18
Полтавська	-	-	-	4	-	4
Рівненська	-	7	1	3	-	11
Сумська	-	-	1	14	-	15
Тернопільська	-	-	3	-	-	3
Харківська	1	2	4	11	5	23
Херсонська	-	-	-	2	-	2
Хмельницька	-	-	-	1	1	2
Черкаська	-	3	-	5	-	8
Чернівецька	-	-	2	9	3	14
Чернігівська	-	4	-	2	-	6
Усього за серією	67	156	80	187	82	

Як видно з Таблиці 1, для інтеграції серій «Вісника МДУ» до WoS важливо розширювати географію авторського складу та залучати до публікації у журналі не лише авторів з МДУ та Донецької області загалом, а й з інших регіонів.

Одним із критеріїв впливовості видання, що згадується у документі “Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria” [3], є географічне

різноманіття авторів. Тому в довідці нами була проаналізована частка авторів-іноземців, що друкуються на сторінках журналу. Рисунок 4 демонструє, що кількісні та відсоткові показники наявності серед авторського складу представників інших країн є незначними. У серії «Право» іноземці у 2019-2020 рр. взагалі не друкувалися. Відповідно до цього, серії «Вісника МДУ» не можуть претендувати на глобальне значення наукової впливовості.

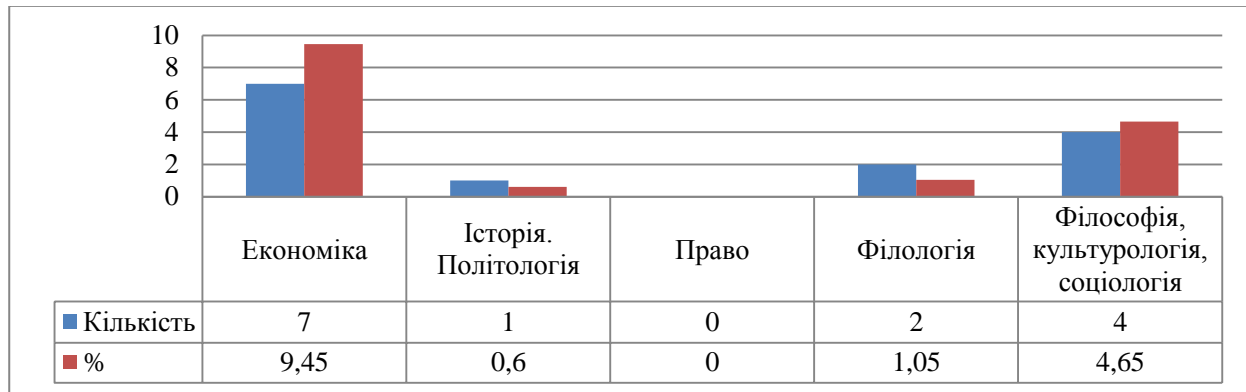

Рисунок 4 – Кількісний та відсотковий показники частки авторів-іноземців, опублікованих у серіях «Вісника МДУ» за період 2019-2020 рр.

Географічне різноманіття приналежності рецензентів та членів редколегії є ще одним важливим показником якості та впливовості видання. Склад та кількість рецензентів було підраховано за даними, наданими відповідальними секретарями серій «Вісника МДУ», а відповідні критерії стосовно членів редколегії було наведено на електронних сторінках видання. Для дослідження рівня впливовості серій зазначеного видання було проаналізовано відсоток осіб, що мають внутрішню та зовнішню афіліацію серед вказаних вище категорій (Таблиця 2).

Таблиця 2 – Порівняння (у %) кількості рецензентів наукових статей серій «Вісника МДУ» з внутрішньою та зовнішньою афіліаційною приналежністю

Назва серії	Рік	2019		2020	
		Внутр. принал.	Зовн. принал.	Внутр. принал.	Зовн. принал.
Економіка		40	60	30,8	69,2
Історія. Політологія		54,5	45,5	46	54
Право		44,4	55,6	44,4	55,6
Філологія		18,75	81,25	31,25	68,75
Філософія, культурологія, соціологія		50	50	50	50

З Таблиці 2 видно, що в серіях «Економіка» та «Філологія» зазначеного видання у 2020 р. майже третина рецензентів має внутрішню афіліаційну приналежність. Але серія «Економіка» у 2020 р. у порівнянні з 2019 р. має тенденцію до зменшення кількості рецензентів із приналежністю до МДУ, в той

час як серія «Філологія», навпаки, у півтора рази збільшила кількісні показники місцевих рецензентів. Інші 3 серії «Вісника МДУ» містять близько половини рецензентів з МДУ. Через такий значний відсоток рецензентів з внутрішньою афіліаційною приналежністю може бути ризик виникнення конфлікту інтересів. Хоча для запобігання таких ситуацій процес рецензування є подвійним сліпим, тобто ні рецензенти не знають, чії роботи рецензують, ні автори не знають, хто рецензує їхні роботи.

Таблиця 3 відображає відсоткові показники складу членів редколегії серій «Вісника МДУ» із зовнішньою та внутрішньою афіліацією та дає можливість виявити ступінь залученості представників світового наукового співтовариства до співпраці з редколегіями серій «Вісника МДУ».

Таблиця 3 – Порівняння (у %) кількості членів редколегій серій «Вісника МДУ» з внутрішньою та зовнішньою афіліацією

Назва серії	Рік	2019		2020	
		Внутр. принал.	Зовн. принал.	Внутр. принал.	Зовн. принал.
Економіка		15	85	15	85
Історія. Політологія		30,3	69,7	30,3	69,7
Право		36,4	63,6	36,4	63,6
Філологія		35	65	43,5	56,5
Філософія, культурологія, соціологія		15,8	84,2	21,9	78,1

З Таблиці 3 видно, що відсоткове співвідношення кількості членів редколегій із зовнішньою приналежністю у всіх серіях зазначеного вище видання є доволі високим та становить більше половини від загальної кількості членів редколегій. Високі відсоткові показники кількісного складу рецензентів із зовнішньою афіліацією пояснюються тим, що була проведена планомірна робота із підготовки серій «Вісника МДУ» до присвоєння їм категорії Б у якості наукових фахових видань України. Для цього був підібраний склад редколегій відповідно до умов присвоєння фаховості науковим періодичним виданням.

Окрім цього, для включення в базу WoS переважаюче використання англійської мови для публікацій не є обов'язковим елементом, але збільшення кількості іншомовних публікацій підвищує шанси на включення до бази даних WoS. З кількісними показниками мов статей серій «Вісника МДУ» можна ознайомитися з Таблиці 4.

Таблиця 4 – Мови публікацій у серіях «Вісника МДУ» за період 2019-2020 рр.

Серія «Економіка»	Укр. мова	Рос. мова	Англ. мова	Нім. мова	Італ. мова
2019	17	1	4	0	0
2020	17	0	8	0	0
Загалом	34	1	12	0	0

Серія «Історія. Політологія»	Укр. мова	Рос. мова	Англ. мова	Нім. мова	Італ. мова
2019	70	2	2	0	0
2020	41	1	2	0	0
Загалом	111	3	4	0	0
Серія «Філологія»	Укр. мова	Рос. мова	Англ. мова	Нім. мова	Італ. мова
2019	66	5	2	0	1
2020	57	5	6	1	0
Загалом	123	10	8	1	1
Серія «Право»	Укр. мова	Рос. мова	Англ. мова	Нім. мова	Італ. мова
2019	25	4	0	0	0
2020	18	0	0	0	0
Загалом	43	4	0	0	0
Серія «Філософія, культурологія, соціологія»	Укр. мова	Рос. мова	Англ. мова	Нім. мова	Італ. мова
2019	24	0	2	0	0
2020	33	2	3	0	0
Загалом	57	2	5	0	0

Таблиця 4 наочно демонструє, що за період 2019-2020 рр. українська мова була переважаючою мовою публікацій серій «Вісника МДУ». Враховуючи це, важливим критерієм для уможливлення збільшення частки іноземців серед рецензентів є збільшення кількості публікацій іноземними мовами, зокрема, англійською – мовою міжнародного спілкування.

Таким чином, інтерес до серій «Вісника МДУ» може бути збільшений за умови:

1. залучення до друку у виданні іноземців, для чого мають бути розроблені повноцінні англійськомовні сайти серій видання (детальніше див. пункт 3 аналітичної довідки);
2. збільшення кількості публікацій мовами міжнародного спілкування, зокрема – англійською мовою;
3. збільшення кількості авторів з інших установ та міст України.

2. Кількісні характеристики цитування

Кількісні показники аналізованого в даній довідці цитування включають в себе відомості про самоцитування та цитування серій «Вісника МДУ» у міжнародній базі даних WoS.

Визначальним для включення видання в базу даних WoS є використання назви видання, яка зареєстрована на ISSN-порталі. Транслітерація назви, яка зазначена на порталі міжнародного агентства ISSN, відрізняється від правил

транслітерації, які прийняті в Україні. У «Вісника МДУ» транслітерованою назвою, наданою зазначеним вище агентством, є *Visnik Mariupol's'kogo deržavnogo univertitetu*. В друкованій версії збірника та на сайтах серій «Вісника МДУ» використовується англomовна назва, яка офіційно ніде не зареєстрована – *Bulletin of Mariupol State University*. Видання взагалі не має офіційно зареєстрованої англomовної назви. На цьому етапі постає проблема через відсутність уніфікації написання найменування журналу, адже це призводить до розпорошування показників цитування. У бібліографічних списках автори, що цитують серії «Вісника МДУ», надають назву видання різним чином – як варіантами, представленими в друкованій та електронних версіях журналу, – українською (Вісник Маріупольського державного університет) та транслітерованою (*Visnik Mariupol's'kogo deržavnogo univertitetu*) варіантами, так і **неправильними версіями транслітерації назви збірника та перекладами її англійською мовою**, не представленими ні в друкованих версіях «Вісника МДУ», ні на сайтах серій.

Нами було здійснено пошук усіх варіантів написання «Вісника МДУ» у пристатейних бібліографічних списках публікацій, індексованих в БД WoS [5].

В зазначеній вище базі даних немає підпису збірника МДУ, що відповідав би варіанту назви, зазначеному на ISSN-порталі. З огляду на це, варіант назви, зареєстрований на ISSN-порталі, має фігурувати і на сайті, і в друкованому варіанті серій збірника, тому його необхідно включити до друкованої версії видання, щоб автори могли посилатися на підпис назви, який офіційно відображатиметься в усіх версіях журналу – електронній та друкованій.

Загалом, у БД WoS наявно 8 публікацій, в яких автори посилаються на «Вісник МДУ», використовуючи у пристатейних списках такі варіанти підпису назви видання:

- *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu* – 6 разів;
- *Bulletin of Mariupol State University* – 1 раз;
- *Journal of Mariupol State University* – 1 раз.

В зазначеній вище базі даних наявні публікації, в яких містяться посилання на усі 5 серій «Вісника МДУ», однак кількісні показники цитованості, як видно з Рисунок 5, незначні. Найбільш цікавою для авторів, які публікувалися у виданнях, індексованих у WoS, є серія «Право», яка нараховує 3 цитування.

Рисунок 5 – Кількісні показники цитованості серій «Вісника МДУ» у журналах, які індексуються у WoS

Видавництва журналів, що індексуються у WoS та в яких були процитовані серії «Вісника МДУ», розташовані як в Україні, так і за її межами, а саме – у країнах Європейського Союзу. Відсоткове співвідношення внутрішньої та зовнішньої географії розміщення видавництв відображене на Рисунку 6.

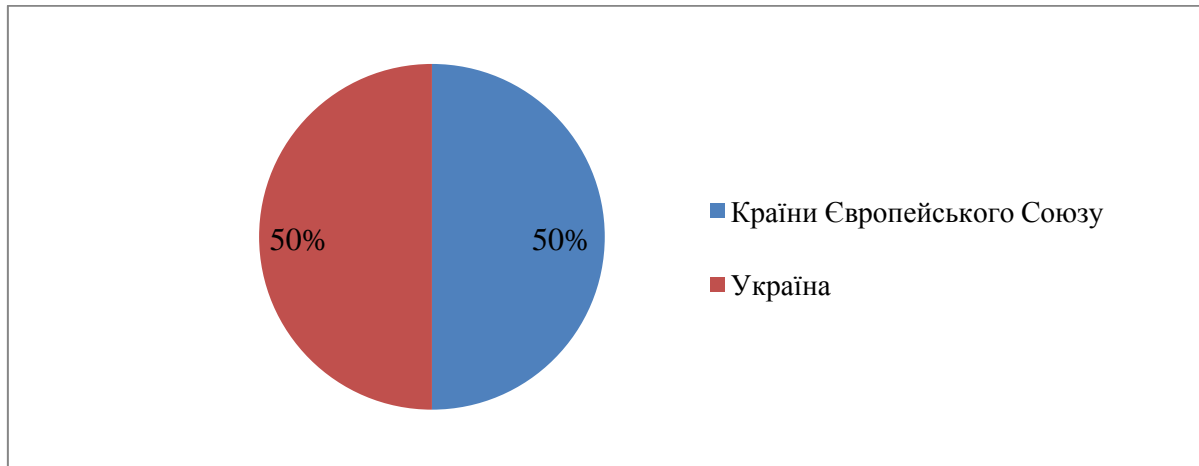

Рисунок 6 – Відсоткове співвідношення географії розміщення видавництв журналів із БД WoS, в яких було процитовано публікації із серій «Вісника МДУ»

Із зазначеної вище діаграми видно, що «Вісник МДУ» цитується в рівній мірі українськими та зарубіжними виданнями. На Рисунку 7 позначені країни Євросони, в яких розміщені видавництва журналів із БД WoS, що цитували серії «Вісника МДУ».

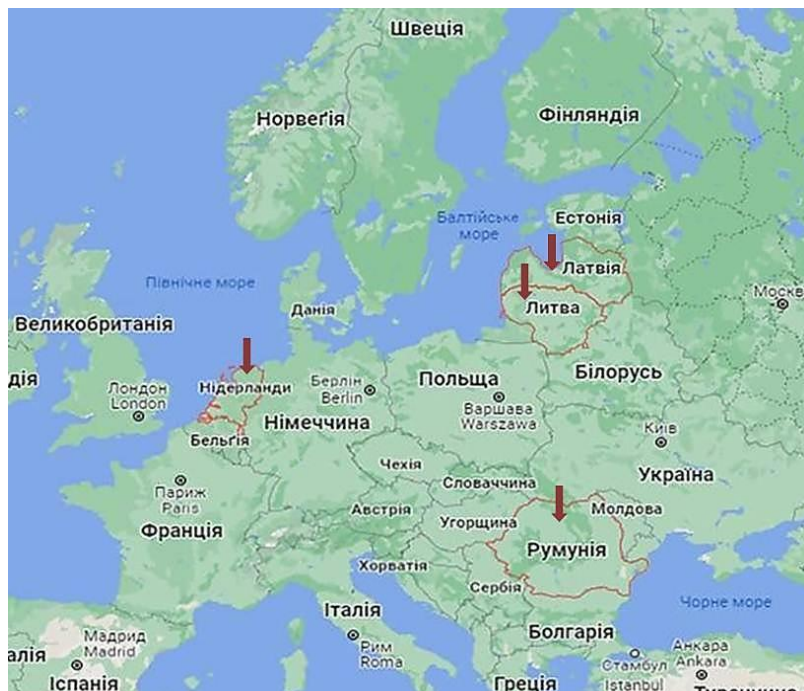

Рисунок 7 – Європейські країни, в яких розташовуються видавництва журналів із БД WoS, в яких було процитовано публікації із серій «Вісника МДУ»

Динаміка цитування серій «Вісника МДУ» за роками у виданнях, які індексуються у WoS, переважно має позитивну тенденцію (Таблиця 5).

Таблиця 5 – Кількісні показники цитування публікацій серій «Вісника МДУ» у журналах, індексованих в БД WoS, за роками

Рік	Кількість
2018	1
2019	3
2020	3
2021	1

Усі виявлені цитування статей «Вісника МДУ» в публікаціях, наявних у WoS, належать українським авторам. Позитивну динаміку кількісних показників цитування можна пояснити тим, що українські науковці (Рисунок 8) все частіше друкуються у зарубіжних виданнях, посилаючись на праці своїх колег у вітчизняних журналах.

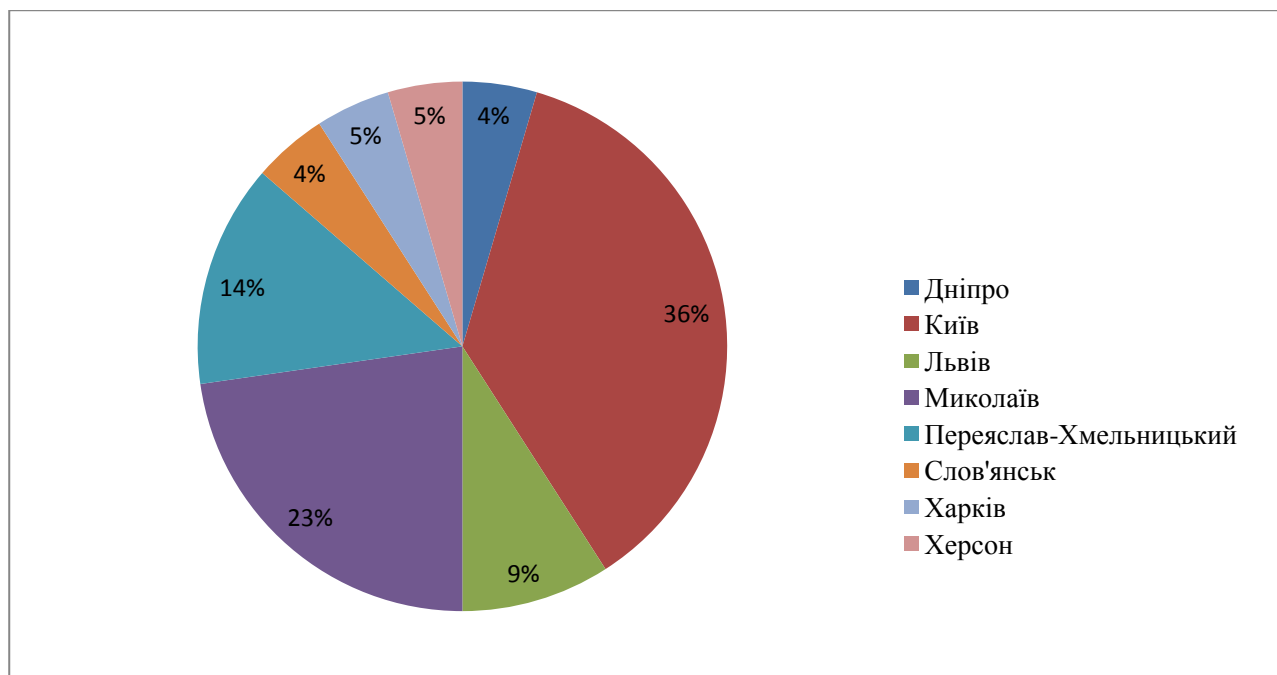

Рисунок 8 – Відсоткове співвідношення географічного представництва авторів публікацій із БД WoS, які цитують статті із «Вісника МДУ»

Рисунок 8 наочно демонструє, що ті автори індексованих у WoS статей, які цитували публікації із серій «Вісника МДУ», працюють в українських містах. Для того, щоб збільшити цитованість серій «Вісника МДУ» у зарубіжних виданнях, важливо, щоб не лише українські, а й іноземні науковці мали змогу знайомитися з напрацюваннями авторів зазначеного журналу. Для цього слід збільшити частку публікацій мовами міжнародного спілкування і розробити повноцінні англомовні сайти серій видання.

Що стосується показників самоцитування, то нами було проаналізовано пристатейні бібліографічні списки до публікацій у серіях «Вісника МДУ» для визначення відсотка посилань на відповідні серії журналу.

Таблиця 6 – Самоцитування серій «Вісника МДУ» за період 2019-2020 рр.

Назва серії Вісника МДУ	Загальна кількість позицій у бібліографічному списку	Кількісні показники самоцитування	% самоцитування
Економіка	632	12	1,89
Історія. Політологія	2326	17	0,73
Право	802	5	0,62
Філологія	1711	6	0,35
Філософія, культурологія, соціологія	706	5	0,7

Як видно з Таблиці 6, відсоток самоцитування у серіях «Вісника МДУ» незначний, тому за цим показником усі серії видання відповідають вимогам БД WoS.

Таким чином, для того, щоб серії «Вісника МДУ» могли бути включені до WoS, необхідно:

1. уніфікувати назву «Вісника МДУ» для запобігання розпорошування цитування;
2. звернути увагу на транслітерацію назви зазначеного видання, яка має відповідати варіанту, зареєстрованому на ISSN-порталі;
3. зробити наукові публікації більш доступними для світового наукового співтовариства завдяки урізноманітненню мовного представлення статей та оформленню повноцінної англійської версії сайтів серій «Вісника МДУ». Ці дії також сприятимуть покращенню показників цитованості академічних робіт, надрукованих на сторінках серій видання.

3. Етичні вимоги

Міжнародні бази даних, серед яких і WoS, відповідально ставляться до дотримання вимог етики публікацій, оскільки журнали, що приймаються для індексації у згаданій наукометричній базі, мають провадити політику академічної доброчесності та відкритості. Етичні вимоги мають бути представлені на сайті видання англійською мовою.

Розглянемо обов'язкові умови для включення журналу в міжнародні наукометричні бази даних.

1. На сайті наукового періодичного видання повинні бути наявні положення про етику публікацій та про її порушення англійською та, за необхідності, іншими мовами.

На сторінці WoS зазначаються наступні вимоги до етичних положень, що мають бути наявними на веб-сторінках журналів, які подаються на включення до бази даних WoS: «журнал повинен бути прозорим щодо етичних вимог до авторів та опублікованих творів. Якщо журнал підтримує та використовує принципи однієї чи кількох сторонніх організацій (WAME, COPE, Гельсінська декларація тощо) – слід представити або повний текст основних етичних принципів та належним чином процитувати їх, або зробити посилання на повний текст етичних положень» [3].

На сайтах серій «Вісника МДУ» у вкладці «Редакційна політика» розміщено список етичних норм, яких дотримуються редакції серій видання, а саме: «Принципи редакційної політики», «Етичні зобов'язання редакційної колегії», «Етичні зобов'язання рецензентів», «Етичні зобов'язання авторів» та «Інші питання публікаційної етики». Всі сайти серій зазначеного видання містять український варіант «Принципів редакційної політики». Однак, для включення видання до БД WoS важливо, щоб на електронних сторінках був наявний англomовний варіант етичних вимог. Так, станом на вересень 2021 р. на сайтах 4 з 5 серій «Вісника МДУ» – «Економіка», «Історія. Політологія», «Право» та «Філософія, культурологія, соціологія» – відсутня англomовна вкладка для редакційної політики – «Editorial policy». З огляду на це, на сайти вказаних серій журналу необхідно додати англійську версію вимог до публікаційної етики.

2. Питання етики публікацій мають включати такі пункти щодо дій видавця та редакторів:

- виявлення та запобігання публікації результатів досліджень, що проводились з порушеннями;
- відсутність підтримки чи свідомого допущення таких порушень;
- розгляд видавцем або редактором фактів або заяви про невідповідну науково-дослідницьку поведінку, якщо такі ули виявлені.

В усіх україномовних версіях сайту серій «Вісника МДУ» зазначається, що редакційна колегія має «право вилучити вже надруковану статтю в разі виявлення порушення будь-яких прав або загальноприйнятих норм наукової етики. Про факт вилучення статті інформується установа / організація / заклад, де було виконано дослідження, а також автор. Запобігання протизаконним публікаціям є відповідальністю кожного з учасників процесу публікації» [1]. Однак, на електронних сторінках серій журналу не зазначається про розгляд заяв стосовно недобропорядної поведінки авторів, тому цей пункт має бути доданий до основної інформації в «Етичних зобов'язаннях редакційної колегії». Окрім цього, на сайти серій «Економіка», «Історія. Політологія», «Право» та «Філософія, культурологія, соціологія» необхідно додати англійський варіант етичних зобов'язань з відповідними пунктами. Англomовну веб-сторінку серії «Філологія» слід доповнити відомостями про розгляд заяв стосовно порушення публікаційної етики.

3. На сайті видання має бути представлена інструкція з відкриття або виправлення статей.

На електронних сторінках серій «Вісника МДУ» відсутні зазначені вище інструкції як в україномовному варіанті, так і в англomовному. З огляду на це, для того, щоб серії журналу могли претендувати на включення до БД WoS, сайти збірника мають поповнитися відповідним пунктом про процедуру відкликання або виправлення публікацій з покроковою інструкцією.

4. У випадках, коли це необхідно, виправлення, пояснення, спростування та вибачення мають бути опубліковані видавцем та редакторами.

В україномовній версії сайтів серій «Вісника МДУ» є пункт, в якому зазначається, що «Редакційна колегія відкрита до співпраці та діалогу з усіма авторами, рецензентами, читачами з питань публікації матеріалів (у тому числі щодо внесення змін та виправлень до опублікованих матеріалів, публікації спростувань та / або вибачень) та вживання заходів для відновлення порушених прав» [1]. Лише серія «Філологія» має на англomовній сторінці сайту зазначену інформацію про можливість публікації змін, виправлень, спростувань та вибачень: «The Editorial Board is open to cooperation and dialogue with all authors, reviewers, readers on issues of paper publication (including changes and corrections of published materials, publication of denials and / or apologies) and taking measures for restoration of violated rights» [4]. Інші 4 серії видання потребують доповнення сайту англійським варіантом згаданого пункту.

Таким чином, для потрапляння серій «Вісника МДУ» до WoS необхідно:

1. розробити повноцінні англomовні версії сайтів серій зазначеного видання;

2. перекласти україномовну вкладку «Редакційна політика» англійською мовою для сайтів серій «Економіка», «Історія. Політологія», «Право» та «Філософія, культурологія, соціологія»;

3. додати пункт українською та англійською мовами про можливість розгляду заяв щодо порушення публікаційної етики на сайти серій журналу;

4. доповнити інструкцією з відкликання або виправлення статей електронні україномовні та англomовні сторінки серій «Вісника МДУ»;

5. додати пункт про зобов'язання видавця та редакторів публікувати виправлення, пояснення, спростування та вибачення до англійської версії сайтів серій «Економіка», «Історія. Політологія», «Право» та «Філософія, культурологія, соціологія».

6. Окрім цього, на сайті кожної окремої серії збірника мають бути представлені розділи, пов'язані з відомостями про:

- авторські права і ліцензії;
- спосіб доступу (безоплатний чи необхідна передплата, плата за перегляд окремих публікацій) до змісту як видання в цілому, так і його окремих статей;
- політику журналу стосовно електронного резервного копіювання;
- доступ до архіву видання та збереження доступу до змісту журналу у разі припинення виходу випусків журналу.

Згадані вище розділи відсутні в усіх версіях сайтів серій «Вісника МДУ», тому вони мають бути розроблені та додані до електронних сторінок збірника як в україномовному, так і в англomовному варіантах.

Висновки

Усі серії «Вісника МДУ» не мають глобального значення видання з огляду на географічне різноманіття авторського, редакторського складу та складу рецензентів. Чотири серії мають місцеве значення – «Економіка», «Історія. Політологія», «Право» та «Філософія, культурологія, соціологія». Лише видання «Філологія» належить до регіонального (державного) рівня, тому воно за цим критерієм відповідає умовам вступу до бази ESCI.

Дві третини рецензентів серій «Вісника МДУ» «Економіка» і «Філологія» мають зовнішню афіліацію, інші 3 серії видання співпрацюють з близько половиною рецензентів з внутрішньою приналежністю. Тому лише «Економіка» і «Філологія» не мають значного ризику виникнення конфлікту інтересів, завдяки чому відповідають вимогам включення в базу WoS за критерієм географічного різноманіття представленості рецензентів.

Зовнішня приналежність членів редколегій усіх п'ятих серій «Вісника МДУ» складає більше ніж 50% від загальної кількості згаданої категорії осіб. Такі високі показники задовольняють критерії вступу видання до WoS.

Цитованість усіх серій видання у зазначеній вище міжнародній базі є незначною, тому претендувати на вступ до баз-ядра WoS – SCIE, SSCI та ANCI – серії «Вісника МДУ» не можуть. Для збільшення цитованості видання на міжнародному рівні необхідно збільшувати частку англomовних публікацій, а також розробити повноцінні англomовні сайти серій «Вісника МДУ». Наразі найбільш наповненою контентном є англomовна версія сайту серії «Філологія», електронні сторінки інших 4 серій «Вісника МДУ» потребують значного доопрацювання англійського варіанту сайту.

Викладені на сайтах етичні вимоги потребують суттєвого доопрацювання як в україномовній, так і в англomовній версіях електронних сторінок 4 серій зазначеного вище видання. Лише серія «Філологія» потребує незначного доопрацювання за допомогою додавання окремих пунктів стосовно можливості розгляду заяв щодо порушення публікаційної етики та інструкції з відкриття або виправлення статей.

З огляду на вищезазначене, за умови доопрацювання етичних вимог лише серія «Філологія» може бути представлена на розгляд до вступу до бази ESCI.

Список використаних джерел

1. Редакційна політика наукового видання «Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія» [Електронний ресурс] // Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія. – Режим доступу : http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/index/redakcijna_politika/0-22.
2. Web of Science™ Core Collection – Emerging Sources Citation Index [Electronic resource] // Clarivate Analytics. – Mode of access : http://wokinfo.com/media/pdf/ESCI_Fact_Sheet.pdf.
3. Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria [Electronic resource] // Clarivate Analytics. – Mode of access : <https://clarivate.com/webofsciencegroup/journal-evaluation-process-and-selection-criteria/>.
4. Editorial Policy of the Scientific Journal «Visnik Mariupol's'kogo Deržavnogo Universitetu. Seriâ: Filologiâ» («Bulletin of Mariupol State University. Series: Philology») [Electronic resource] // Visnik Mariupol's'kogo Deržavnogo Universitetu. Seriâ: Filologiâ. – Mode of access : http://en.visnyk-filologia.mdu.in.ua/index/editorial_policy/0-14.
5. 8 citing articles from the Web of Science Core Collection... [Electronic resource] // Clarivate Analytics. – Mode of access : <https://www.webofscience.com/wos/woscc/summary/87c101c8-cd1f-4535-96d1-335b0a94d468-041b95a1/relevance/1>.

Офіційні сайти серій «Вісника МДУ», сторінки в електронному інституційному репозитарії МДУ та профілі в Google Scholar

➤ **Серія «Економіка»**

Адреса офіційного сайту: <http://visnyk-ekonomics.mdu.in.ua/>

Сторінка в репозитарії: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/41>

Науковий профіль в Google Scholar:

https://scholar.google.com.ua/citations?user=RBZI_iUAAAAJ&hl=uk

➤ **Серія «Історія. Політологія»**

Адреса офіційного сайту: <http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/>

Сторінка в репозитарії: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/2>

Науковий профіль в Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=-sHSCEUAAAAJ&hl=uk>

➤ **Серія «Право»**

Адреса офіційного сайту: <http://visnyk-pravo.mdu.in.ua/>

Сторінка в репозитарії: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/33>

Науковий профіль в Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=gnM-x9UAAAAJ&hl=uk>

➤ **Серія «Філологія»**

Адреса офіційного сайту: <http://visnyk-filologia.mdu.in.ua/>

Сторінка в репозитарії: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/12>

Науковий профіль в Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=1qqob7kAAAAJ&hl=ua>

➤ **Серія «Філософія, культурологія, соціологія»**

Адреса офіційного сайту: <http://visnyk-culturology.mdu.in.ua/>

Сторінка в репозитарії: <http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/24>

Науковий профіль в Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=K-nuky4AAAAJ&hl=ua>

Для нотаток

Для нотаток
